

Zaak C-216/23

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

4 april 2023

Verwijzende rechter:

Bayerischer Verwaltungsgerichtshof (Duitsland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

23 maart 2023

Verzoekster:

Hauser Weinimport GmbH

Verweerder:

Freistaat Bayern

[OMISSIS]

Bayerischer Verwaltungsgerichtshof

(hoogste bestuursrechter van de deelstaat Beieren, Duitsland)

In het geding

Hauser

[OMISSIS] Fischach,

Weinimport

GmbH,

- verzoekster -

[OMISSIS]

tegen

Freistaat Bayern,

[OMISSIS]

- verweerder -

wegens

levensmiddelenrecht;

in casu: hoger beroep van verzoekster tegen het vonnis van het Bayerische Verwaltungsgericht Augsburg (bestuursrechter in eerste aanleg van de deelstaat Beieren, Augsburg, Duitsland) van 21 september 2020,

neemt het Bayerische Verwaltungsgerichtshof, twintigste senat, [OMISSIS]

zonder mondelinge behandeling op **23 maart 2023** de volgende

Beslissing:

1. De verwijzende rechter verzoekt het Hof van Justitie van de Europese Unie overeenkomstig artikel 267 VWEU om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

a. Moet artikel 3, lid 4, onder c), van verordening (EU) nr. 251/2014 aldus worden uitgelegd dat het begrip „alcohol” zich mede uitstrekt tot een drank die alcohol bevat en geen wijnbouwproduct is in de zin van artikel 3, lid 4, onder a), van verordening (EU) nr. 251/2014?

b. Betekent „toevoegen” in de zin van artikel 3, lid 4, onder c), van verordening (EU) nr. 251/2014 dat het alcoholgehalte van het eindproduct ten opzichte van het volgens artikel 3, lid 4, onder a), van verordening (EU) nr. 251/2014 gebruikte wijnbouwproduct omhoog moet zijn gegaan?

c. Moet, indien de vraag onder a) bevestigend wordt beantwoord, artikel 3, lid 1, eerste volzin, van verordening (EU) nr. 251/2014 juncto punt 1, onder b), ii), van bijlage I bij deze verordening aldus worden uitgelegd dat het begrip „aromatiserende voedingsmiddelen” zich uitstrekt tot een alcoholhoudende drank in de zin van de vraag onder a)?

2. De behandeling van de zaak wordt geschorst totdat het Hof uitspraak heeft gedaan over de prejudiciële vraag [omissis].

Motivering:

1 Partijen in het geding twisten over de vraag of verzoekster het door haar geproduceerde en in de handel gebrachte product mag aanduiden als „gearomatiseerde cocktail van wijnbouwproducten” in de zin van artikel 3 van verordening (EU) [nr.] 251/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 in de versie van verordening (EU) 2021/2117 van het Europees Parlement en de Raad van 2 december 2021.

2 1. Verzoekster produceert volgens haar eigen informatie, die door verweerder [OMISSIS] niet wordt bestreden, een alcoholhoudende cocktail, die voor 55 % uit wijn en voor 10 % uit bier bestaat, dat een alcoholpercentage van 5,5 % vol. heeft, en

is gearomatiseerd met vlierbesbloesemsmmaak. Zij heeft deze met de benaming „gearomatiseerde cocktail van wijnbouwproducten” in de handel gebracht. Daar heeft verweerder bezwaar tegen gemaakt omdat het volgens hem bij het aan de drank toegevoegde bier gaat om „alcohol” in de zin van artikel 3, lid 4, onder c), van verordening (EU) nr. 251/2014, die niet aan een als „gearomatiseerde cocktail van wijnbouwproducten” aangeduide drank mag worden toegevoegd. Volgens verzoekster valt onder alcohol in de zin van artikel 3, lid 4, onder c), van verordening (EU) nr. 251/2014 alleen alcohol die in bijlage I, punt 3, is vermeld, aangezien door het toevoegen van alcohol in de zin van artikel 3 van verordening (EU) nr. 251/2014 een verhoging en niet – zoals bij verzoeksters product – een vermindering van het reeds in de wijn aanwezige alcoholgehalte moet worden verwezenlijkt. Het gaat bij bier echter in ieder geval om een aromatiserend ingrediënt in de zin van bijlage I, punt 1, onder b), ii), van verordening (EU) nr. 251/2014, zodat de benaming „gearomatiseerde cocktail van wijnbouwproducten” eveneens mogelijk is voor het geval dat bier geldt als alcohol in de zin van verordening (EU) nr. 251/2014.

- 3 2. De prejudiciële vraag betreft de uitlegging van artikel 3, lid 4, onder c), van verordening (EU) nr. 251/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 inzake de definitie, de aanduiding, de aanbiedingsvorm, de etikettering en de bescherming van geografische aanduidingen van gearomatiseerde wijnbouwproducten en houdende intrekking van verordening (EEG) nr. 1601/91 van de Raad in de versie van verordening (EU) nr. 2021/2117 van het Europees Parlement en de Raad van 2 december 2021.
- 4 a.) Voor de beslechting van het geding doorslaggevende bepalingen zijn artikel 3, lid 4, onder c), van verordening (EU) nr. 251/2014 in de versie van verordening 2021/2117 van het Europees Parlement en de Raad van 2 december 2021 en § 25, lid 1, punt 1, juncto § 49, punt 4, van de Duitse wijnwet juncto artikel 7, lid 1, onder a), van verordening (EU) nr. 1169/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2011 juncto artikel 2, punt 2, en artikel 1, lid 2, van verordening (EU) nr. 251/2014.
- 5 b.) De nationale bepalingen luiden als volgt:
- 6 **§ 25 WeinG** (wijnwet in de versie van de publicatie van 18 januari 2011 (BGBl. I, blz. 66), laatstelijk gewijzigd bij artikel 2, lid 4, van de wet van 20 december 2022 (BGBl. I, blz. 2752) – **Verboden ter bescherming tegen misleiding**
- 7 (1) Het is verboden om als verantwoordelijke persoon in de zin van artikel 8, lid 1, van verordening (EU) nr. 1169/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2011 betreffende de verstrekking van voedselinformatie aan consumenten, tot wijziging van verordeningen (EG) nr. 1924/2006 en (EG) nr. 1925/2006 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van richtlijn 87/250/EEG van de Commissie, richtlijn 90/496/EEG van de Raad, richtlijn 1999/10/EG van de Commissie, richtlijn 2000/13/EG van het Europees Parlement en de Raad, richtlijnen 2002/67/EG en 2008/5/EG van de Commissie, en verordening (EG) nr. 608/2004 van de Commissie (PB 2011, L 304, blz. 18; PB 2014, L 331, blz. 41; PB 2015, L 50,

blz. 48; PB 2016, L 266, blz. 7), laatstelijk gewijzigd bij verordening (EU) 2015/2283 (PB 2015, L 327, blz. 1), een product met informatie over producten die niet voldoen aan de vereisten van

1.

8 artikel 7, lid 1, eveneens juncto lid 4, van verordening (EU) nr. 1169/2011,

[...]

in de handel te brengen of daarvoor in het algemeen dan wel per geval reclame te maken.

9 **§ 49 WeinG – Strafbepalingen**

10 Met een vrijheidsstraf van ten hoogste een jaar of met een geldboete wordt gestraft, hij die [...]

4. in strijd met § 25, lid 1, een product in de handel brengt of daarvoor reclame maakt [...].

11 c.) Nationale rechtspraak:

Het Verwaltungsgericht Trier (bestuursrechter in eerste aanleg, Trier, Duitsland) heeft bij vonnis van 18 april 2019 geoordeeld dat een aan het wijnbouwproduct toegevoegde vruchtenwijn als aromatiserend voedingsmiddel overeenkomstig bijlage I, punt 1, onder b), ii), van verordening (EU) nr. 251/2014 moet worden ingedeeld en dat het bij dat product niet gaat om alcohol overeenkomstig artikel 3, lid 4, onder c), van verordening (EU) nr. 251/2014 (VG Trier, vonnis van 18 april 2019 – 2 K 6133/18.TR). Het Verwaltungsgericht Augsburg heeft bij vonnis van 21 september 2020 (VG Augsburg, uitspraak van 21 september 2020 – Au 9 K 20.597), waartegen de verwijzende rechter hoger beroep heeft toegelaten, geoordeeld dat geen (andere) alcoholhoudende drank aan een drank mag worden toegevoegd die de benaming „gearomiseerde cocktail van wijnbouwproducten” moet dragen.

12 Nationale rechtspraak door hogere rechterlijke instanties bestaat voor zover duidelijk niet met betrekking tot deze vraag.

13 4. De prejudiciële vragen zijn op grond van de door verzoekster gekozen productsamenstelling van doorslaggevend belang voor het oordeel, omdat zij het product alleen als „gearomiseerde cocktail van wijnbouwproducten” mag aanduiden wanneer het toegevoegde bier of niet als alcohol in de zin van artikel 3, lid 4, onder c), van verordening (EU) nr. 251/2014 kan worden beschouwd of, wanneer het [als] dergelijke alcohol zou worden beschouwd, als aromatiserende toevoeging in de zin van bijlage [I], punt 1, onder b), ii), van de verordening kan worden beschouwd.

- 14 5. De prejudiciële vraag behoeft verduidelijking door het Hof, aangezien de verwijzende rechter de voor het geschil doorslaggevende vraag niet met de noodzakelijke eenduidigheid kan beantwoorden en een bindende uitlegging van de doorslaggevende bepaling door het Hof noodzakelijk is voor de beslechting van het geschil.
- 15 De voor het geschil relevante passage van de bepaling luidt: „(Gearomatiseerde cocktails van wijnbouwproducten zijn dranken: [...]) waaraan geen alcohol is toegevoegd”, artikel 3, lid 4, onder c, van verordening (EU) nr. 251/2014.
- 16 a.) Er bestaat behoefte aan verduidelijking met betrekking tot de vraag of met „alcohol” alleen alcohol wordt bedoeld overeenkomstig bijlage I, punt 3, van verordening (EU) nr. 251/2014, die niet aan de cocktail mag worden toegevoegd – waar bier niet onder zou vallen, omdat het niet aan de aldaar genoemde criteria voldoet – of dat met alcohol in de zin van de bepaling alle in een toegevoegde drank, die zelf geen wijnbouwproduct is in de zin van artikel 3, lid 4, onder a), reeds aanwezige alcohol wordt bedoeld, aangezien deze niet voldoet aan de criteria van bijlage I, punt 3, en de groep gearomatiseerde wijnen (artikel 3, lid 1, van verordening (EU) nr. 251/2014) reeds om deze reden niet mag worden toegevoegd. Voor deze opvatting zou kunnen pleiten dat het – ongeacht de bedoeling van de voedingsmiddelenproducent om het alcoholgehalte te verhogen – omwille van de duidelijkheid voor de markt en de consument moet vaststaan dat voor de aanduiding als gearomatiseerd wijnbouwproduct volgens artikel 3 van verordening (EU) nr. 251/2014 naast de in het wijnbouwproduct zelf aanwezige alcohol alleen het gebruiken van alcohol in de zin van bijlage I, punt 3, van verordening (EU) nr. 251/2014 is toegestaan, maar niet het gebruik van andere alcoholhoudende dranken.
- 17 b.) De verwijzende rechter neigt ertoe – anders dan de lagere rechter – het in casu gebruikte bier met een alcoholgehalte van 5,5 % vol. niet als alcohol in de zin van de doorslaggevende bepaling te beschouwen. Dat blijkt uit de volgende argumenten:
- 18 aa.) „toevoegen” zou dezelfde betekenis kunnen hebben als de substantieve vorm „toevoeging”, zoals dat in bijlage I, punt 3, van verordening (EU) nr. 251/2014 wordt toegepast[,] en derhalve de betekenis van „toevoegen” in de zin van „eraan toevoegen”. Dat blijkt uit een vergelijking met de Franse taalversie van verordening (EU) nr. 251/2014, die in artikel 3 het begrip „l’addition” (Nl.: bijvoeging, toevoeging) gebruikt en in bijlage I, punt 3, „adjonction” (Nl.: toevoeging) [,] en met de Engelse taalversie, die in artikel 3 van verordening (EU) nr. 251/2014 de formulering „to which no alcohol has been added” (to add: Nl.: toevoegen) gebruikt en „addition of alcohol” (addition: Nl.: toevoeging) in bijlage I, punt 3. Toevoegen betekent in het Duitse spraakgebruik in de in casu relevante betekenis op het gebied van voedingsmiddelen „vermengen” (en daardoor in kwaliteit verlagen) (bron: Duden). Met het oog op de Franse en de Engelse taalversie van verordening (EU) nr. 251/2014 en het gebruik van het begrip „toevoeging” in bijlage I, punt 3, van verordening (EU) nr. 251/2014 neigt de verwijzende rechter ertoe dat „toevoegen” in de in casu juiste betekenis „toevoegen”, dus „eraan toevoegen” betekent.

Dientengevolge regelt de bepaling die uitlegging behoeft, dat aan een drank die wordt aangeduid als „gearomatiseerde cocktail van wijnbouwproducten”, geen alcohol in de zin van punt 3 van bijlage I is toegevoegd.

- 19 bb.) Onder „alcohol” in de zin van artikel 3, lid 4, onder c), kan volgens de verwijzende rechter alleen alcohol in de zin van bijlage I, punt 3, van verordening (EU) nr. 251/2014 worden begrepen aangezien alleen door toevoeging van de aldaar genoemde soorten alcohol aan het of de wijnbouwproduct(en) in de zin van artikel 3, lid 4, onder a), een verhoging van het alcoholgehalte van de drank mag voortvloeien. Alcoholhoudende dranken met een lager alcoholgehalte dan het wijnbouwproduct verlagen het alcoholgehalte van het basisproduct (overeenkomstig artikel 3, lid 4, onder b), van verordening (EU) nr. 251/2014 maken de onder a) bedoelde wijnbouwproducten ten minste 50 % van het totale volume uit) en kunnen dientengevolge taalkundig al niet voldoen aan de voorwaarde dat er alcohol „aan [wordt] toegevoegd” (en het deel ervan binnen het totale volume van de drank derhalve omhoog gaat). Bijgevolg voorziet de in casu litigieuze bepaling er dan ook in dat het effectieve alcoholgehalte van het eindproduct tussen de 1,2 % vol. en 10 % vol. ligt en dientengevolge niet respectievelijk niet duidelijk uitgaat boven het alcoholgehalte van het wijnbouwproduct waarop de drank is gebaseerd (het alcoholgehalte van wijn ligt tussen de 9 % vol. en 14 % vol.) (daarentegen anders bij de gearomatiseerde wijnen, waarvan het effectieve alcoholgehalte tussen de 14,5 % vol. en 22 % vol. moet liggen, artikel 3, lid 2, onder g), van verordening (EU) nr. 251/2014).
- 20 cc.) Krachtens artikel 4, lid 2, tweede alinea, van verordening (EU) nr. 251/2014 houdt de Commissie bij de vaststelling van de toegestane productieprocedés als bedoeld in de eerste alinea, rekening met de productieprocedés die zijn aanbevolen en gepubliceerd door de OIV (Internationale Organisatie voor wijnbouw en wijnbereiding). Bij resolutie OIV/ECO 288/2010 zijn in de internationale code van oenologische procedés, in deel I, hoofdstuk 6 (producten op basis van druiven, druivenmost of wijn) met betrekking tot de punten 6.6 (dranken op basis van wijnbouwproducten) en 6.7. (dranken op basis van wijn) als bewerkingen opgenomen: onder andere „toevoeging van niet-alcoholische producten met levensmiddelkwaliteit of dranken, met inbegrip van water”. Aangezien verordening (EU) nr. 251/2014 verwijst naar de door de OIV aanbevolen en gepubliceerde productieprocedés en aldaar uitdrukkelijk is voorzien in de toevoeging van niet-alcoholische dranken, kan niet worden afgeleid waarom de tekst van de verordening op de betwiste plaats niet regelt dat alleen alcoholvrije dranken mogen worden toegevoegd, maar veeleer de formulering „waaraan geen alcohol is toegevoegd” gebruikt, indien de verordeningsgever wilde bereiken dat geen enkele alcoholische drank deel mag uitmaken van een „gearomatiseerde cocktail van wijnbouwproducten”.
- 21 dd.) Volgens overweging 4 van verordening (EU) nr. 251/2014 moeten de voor gearomatiseerde wijnbouwproducten geldende maatregelen bijdragen tot een hoog niveau van consumentenbescherming, het voorkomen van bedrieglijke praktijken, en transparantie van de markt en eerlijke concurrentie. Op grond daarvan mag de

geïnformeerde gemiddelde consument erop rekenen dat een als „cocktail” aangeduide alcoholhoudende drank kan bestaan in een mengsel van verschillende alcoholhoudende dranken, zolang hij geen alcoholvrije drank wordt genoemd. Bovendien is veeleer de met de regeling beoogde consumentenbescherming en bescherming van de afzet voor de groepen „gearomatiseerde wijnen” en „gearomatiseerde dranken op basis van wijn”, waarvan de benamingen nauw verbonden zijn met traditionele productieprocedures („vermout”, bijlage II A, punt 3; „sangria”, bijlage II B, punt 3), van toepassing dan de bescherming van de onder het begrip „gearomatiseerde cocktails van wijnbouwproducten” op de markt gebrachte dranken, omdat de verordening hierbij geen volgens traditionele productieprocedures bekende en aangeduide producten indeelt (bijlage II C).

22 6. Indien het bij het in casu gebruikte bier, wegens het alcoholgehalte ervan, om „alcohol” zou gaan in de zin van verordening 251/2014, dat niet mag worden toegevoegd aan gearomatiseerde drank op basis van wijn, zou de verwijzende rechter willen vernemen of aan een gearomatiseerde cocktail van wijnbouwproducten in de zin van de verordening bier mag worden toegevoegd als „aromatiserende toevoeging” in de zin van bijlage 1, punt 1, onder b), ii), van verordening (EU) nr. 251/2014 of dat het alcoholgehalte ervan in de weg staat aan een dergelijke uitlegging. In Duitsland zijn talrijke levensmiddelen met een biersmaak in de handel. Het is mogelijk om bier-aroma als ingrediënt bij het bakken te kopen en aan voedingsmiddelen toe te voegen, dat heeft onderzoek van de verwijzende rechter voorafgaand aan de verwijzing uitgewezen. Dienaangaande twijfelt de verwijzende rechter er in beginsel niet aan dat het met betrekking tot bier gaat om een aromatiserend voedingsmiddel in de zin van de verordening.

23 Deze beslissing is onherroepelijk [OMISSIS].

[OMISSIS]